

BOŘIVOJ KOPIC¹

Třeboni eszmefuttatás

Elringattad a keleti szeleket
csöndnek hangzott a felszín susogása

az ezüsfuvallat a vizeken
a tavirózsákat kitérta

elringattad örök gyermeki sóvárgásom
elringattad a vágyam

madaraid zsvajával gyászos röptükkel
te, aki úgy illansz el mint a füstáram

mint illatos füstje, mint illatos füstje
dalaimnak mely a felszínről szárnyal

visszaválthatatlan táj szerelmem csöndes sírja
márványujjad tart álmodásban

elringattad a sóvárgást –
az árnyam

Az öregedő Tiberius

Mosolyod, éjszaka, már nem rémít meg.

Hatalma köre ma már csak merő illat.

Ég veletek, olajfák, már pirkad.

Én aludni térek. Hiszen bennem már minden régóta alszik.

Nehéz dolog egyszerre Tiberiusnak és embernek lenni.

Köztem és Isten közt közvetítő nincsen.

¹ Bořivoj Kopic (1931–1982) a cseh „Pasolini”. A szocialista irodalompolitika megtűrt szerzője volt, mélyen vallásos és homoerotikus hangolású versei azonban csak halála után jelenhettek meg. Itt közölt költeményei *Bakelitový svět* című posztumusz kötetéből valók. Magyarul az Új Forrásban, az Irodalmi Jelenben, illetve a Versum nevű internetes oldalon jelentek meg versei. (Cs. Z.)

Kiváltság ez és szenvedés: az örök magány.
Az Isten magánya, melyben születik és meghal minden.

Az isten magánya! De hát nem akartam Isten lenni?
Oly tökéletes, mint ő a hallgatásban és a dühben?
Merő formának maradni, mint az olajfák, ciprusok?
Ó, alvás, érzéketlenség hatalma! Egyszerre lenni minden és semmi.

Mosolyod, éjszaka, már nem rémít meg.
Amikor este fáradtan megyek a kertekbe,
és a kíséret minden tagja császári ölelésre vágyik,
én felismerem, miként hull alá minden az időbe, akárha tengerbe.

És a csókjaikban, a rózsák közti nyugágyon
érezem a földi dolgokban rejlő örök nosztalgiát –
és a kert zugában, ahol a szobrom áll,
látom tönkrement életem, és látom a halált.

Kis empire zene J. K.-nak

Tudom, mosolyod megérdemel egy verset.
Akár a gyémántok rózsahamuja,
úgy remeg meg ajkad pereme.
Azt a szövetet, köntöst, mely alatt

a nyirkos éghajlat tája elterül,
azt a gyermeki örületig fokozott gyöngédséget,
az érzékek kiáltását, a véres leveleket,
a nyelved alatti eleven angyalt

lekéstük-e már? Sose látlak
többé? Olyan halálos, amit
csókolok? Amit szeretünk, sose lehet a miénk?
Tényleg csak azért írok verset, hogy emlékezhessek?

Laokoón

Olyan tájakon, hol sose csendült emberi nevetés,
kettős jégpáncél, műgesztusok, hallgatás mögött
éltem az életem, én a kényszerű szerzetes,
egy barlangi vadállat, egy megkötözött kígyó.

A felhők ide kergették az eső harmatát. Ez az én időm.
Neved ajkamon, a dal izzását hallgatom. Este
van. A levegő lágy fonala és a hangod,
nyomaszt, minden férgek legmérgesebbje.

Akarod látni az arcom? Nehéz jégpáncél alatt szunnyad.
Álmát zavarni maga a halálos vétek.
Inkább esem kettéhasadt nyelved alá,
minthogy még egyszer visszatérjek!

Laokoón! Laokoón! Milyen szerencsés voltál,
hogy csak a kígyók fojtottak meg! Hiszen végigálmodatlan
maradt, hogy hirtelen a csillag csúcsáig kapj!
De én bezzeg – minden este megfojtom magam!

A tuonelai hattyú

J. Sibelius-motívumokra

Szépségem fakul, halál utáni hívás,
gyémántgörccs, hulló levél dala.
Örök vagy, örök vagy szerelem, gyengédség,
a vörös sugarakban örök az éjszaka,

te ki az éj kiköpött mása vagy, te tudod
hogyan ível föl minden, s tűnik semmivé szépen,
ott, ahol a koporsót a fény rögei verik
a viaszgyertyák aranyköpenyében,

és a koporsófedél alatt, az az arc,
tetemünké, szürke csillagfényben
mosolyát izzítja, a szépség mosolyát.
A halál kel vele nászra, és játszik,

akár egy gyerek az élet hamujában, melyet élek.
A halálos ősz elájul, a szürke rózsza vére elfolyik,
a szív mélységei az idő vászonkendője alatt.
Ki élt egy percet is? Ki látta a szépet?

Ki látta az örökkévalóságot saját szemével
és ki az, aki nem lelt ott semmi szépet,
ki akart meglépni, ki zárta hunyó tekintetét
a távolba, mint egy király, aki levitézlett?

A hulla szája akár egy bevehetetlen várkastély,
az ősz csipkéiben suttogják el hamar
az elveszett neveket. A hattyúk torka néma.
Állati mosolyuk halálba csal.

Nárcisz és Ámor

Néhány levél izzik az arany peremén.
A törékeny oszlopsor alatt a fehérlő Ámor siet
a kert szürkéjébe, ahol leveti gönceit,
és összekuporodva alszik, egy tavirózsa virágában piheg.

Lesz-e a hold ajkán csöndes mosoly,
és torkán csillog-e nyirkos rubin?
De ki kúszik a bozótban, akár egy kígyó,
a tavacskáig, a tavirózsa-partig?

Ó, Nárcisz! Saját szépségébe zárva,
mint szivárvány a kristályba, a rózsza fölé görnyed.
Az alvó Ámor fölött az irigység sápatag árnya,
mert Nárcisznál szebb kincse is van a földnek.

Csehy Zoltán fordítása